

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de brief over de uitspraak van het Hof van Justitie over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) (Kamerstuk 32 670, nr. 141).

De voorzitter van de commissie,
Kuiken

De adjunct-griffier van de commissie,
De Leau

- 1 Wat hebben de bronmaatregelen tot nu toe opgeleverd en geeft dit aanleiding om bij te sturen, aangezien uit het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) blijkt dat de concentratie van ammoniak niet is gedaald de afgelopen jaren?
- 2 Welke concrete stappen wilt u zetten om bij te sturen op de bronmaatregelen?
- 3 Gaat u, wat zoals omschreven in artikel 6, lid 3 van Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna niet mag, hele categorieën activiteiten uitsluiten van de verplichte beoordeling?
- 4 Zijn nieuwe activiteiten mogelijk als soorten of habitats nog een ongunstige staat van instandhouding hebben?
- 5 Zijn nieuwe activiteiten mogelijk als soorten of habitats niet meetbaar herstellen?
- 6 Indien er geen daling heeft plaatsgevonden in de ammoniakconcentraties, hoeveel stikstofdepositie is over 2017 verstrekt in de vorm van ontwikkelruimte?
- 7 Heeft de uitspraak van het Europees Hof van Justitie gevolgen voor de ontwikkeling van snelwegen, luchtvaart, snelheidseisen en milieunormen voor nieuwe voertuigen?
- 8 Kan de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op basis van de uitspraak van het Europees Hof van Justitie gevolgen hebben voor de ontwikkeling van snelwegen, luchtvaart, snelheidseisen en milieunormen voor nieuwe voertuigen? Zo nee, waarom niet?
- 9 Wat zijn de effecten op natuur- en waterkwaliteit na drie jaar Programma Aanpak Stikstof (PAS)?
- 10 Acht u de effecten op natuur- en waterkwaliteit (na drie jaar PAS) voldoende wetenschappelijk onderbouwd? Zo ja, waarom?
- 11 Kunt u toelichten hoeveel projecten er door bevoegde gezagen zijn toegestaan op basis van natuurherstelmaatregelen en/of stikstofreductiemaatregelen die tot op heden nog niet tot hun beoogd resultaat hebben geleid?
- 12 Worden de natuurgebieden nabij veedichte gebieden momenteel voldoende beschermd via het PAS? Zo ja, waar baseert u zich op?
- 13 Welke effecten hebben brongerichte maatregelen om de stikstofdepositie te verminderen en zijn deze voldoende (mede in het licht van de onderzoeken naar de praktijkeffecten van luchtwassers)?
- 14 Kunnen herstelmaatregelen om Natura 2000-gebieden weerbaarder te maken voor stikstof een gunstig effect hebben op de ecologie? Kunt u een uitgebreid antwoord geven?
- 15 Kunnen herstelmaatregelen (zoals plaggen) regelmatig uitgevoerd worden in een sterk door stikstof overbelast natuurgebied? Kunt u een onderbouwing geven?
- 16 Welke wetenschappelijke zekerheid is er dat stikstof-emitterende activiteiten onder de drempelwaarde geen schade toebrengen aan Natura 2000-gebieden?
- 17 Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Hof van Justitie komen vragen over de zogenaamde ADC-toets op, als alternatief voor toestemmingsbesluiten onder het PAS; klopt het dat dit alleen een mogelijk alternatief is voor grote projecten van maatschappelijk belang en niet voor de kleinere initiatieven waarvoor toestemmingsbesluiten worden genomen?

- 18 Volgens het Europees Hof van Justitie is een juridisch systeem als dat van het PAS toelaatbaar en kunnen toestemmingsbesluiten voor stikstofdepositie veroorzakende activiteiten daar in beginsel op worden gebaseerd; in het geval het PAS niet langer als een passende beoordeling mag worden gebruikt, wat zijn dan de consequenties voor de aanvrager bij een individuele passende beoordeling gelet op de kosten, effectiviteit en juridische beoordeling?
- 19 Zijn toestemmingsbesluiten voor kleinere economische activiteiten een volwaardig alternatief voor het PAS? Zo ja, waaruit blijkt dit?
- 20 Wat zijn de effecten van de uitspraak van het Europees Hof van Justitie op de Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport-projecten?
- 21 Wat betekent de uitspraak van het Europees Hof van Justitie voor de PAS-verdeling over de betrokken sectoren die onder deze programmatische aanpak vallen?
- 22 Kunt u toelichten op welke termijn onderdelen van het huidige meetnet voor stikstofdepositie opnieuw ingericht gaan worden en op welke manier?
- 23 Hoeveel vergunningen op basis van het PAS zijn sinds de inwerkingtreding van het PAS per 1 juli 2015 door het Ministerie van LNV en de provincies verleend aan veehouderijen?
- 24 Hoeveel van de aan veehouderijen uitgegeven vergunningen op basis van het PAS (sinds de inwerkingtreding van het PAS) betroffen uitbreidingsvergunningen voor bestaande veehouderijen en hoeveel van deze vergunningen betroffen toestemmingen voor nieuwe veehouderijen?
- 25 Voor hoeveel dieren, per diersoort, zijn de vergunningen op basis van het PAS verleend?
- 26 Kunt u de aantallen dieren waarvoor vergunningen op basis van het PAS, per diersoort en het aantal bedrijven, uitsplitsen naar provincie?
- 27 Bent u voornemens de vergunningen die sinds juli 2015 zijn afgegeven in het kader van het PAS opnieuw te toetsen naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie? Zo nee, waarom niet?
- 28 Hoeveel geld is er ingevolge het PAS uitgegeven aan natuurherstel-maatregelen door de opeenvolgende ministeries met natuur in de portefeuille?
- 29 Kunt u een overzicht geven van de preventieve maatregelen in het PAS?
- 30 Kunt u uiteenzetten hoe vaak er sinds 2015 gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om bedrijven te sluiten in het kader van de preventieve maatregelen in het PAS?
- 31 Kunt u aangeven hoeveel veehouderijen via de regeling «bestaand gebruik» in het PAS zijn gelegaliseerd? Hoeveel dieren, per diersoort, betrof dit en uitgesplitst per provincie?
- 32 In welk jaar wilt u de stikstofdepositie hebben teruggebracht tot de kritische depositiewaarden voor stikstof in de Natura 2000-gebieden?
- 33 Kunt u aangeven hoeveel vermindering van stikstofuitstoot door de veehouderijsector sinds 1 juli 2015 is gerealiseerd?
- 34 Kunt u aangeven hoeveel vergunningen op basis van het PAS nog door de provincies zijn verleend sinds de uitspraak van het Europese Hof van Justitie op 7 november 2018? Voor hoeveel dieren, per diersoort, is met deze vergunningen toestemming verleend, en in welke provincies?
- 35 Heeft u een inschatting gemaakt van de totale kosten die gemoeid zijn met uitkoop als blijkt dat vergunningen onterecht zijn afgegeven?

- 36 Is er voldoende zekerheid dat de Natura 2000-gebieden geen schade ondervinden aan stikstofdepositie-veroorzakende activiteiten? Kunt u dit toelichten?
- 37 Welke wetenschappelijke onderbouwing is noodzakelijk om vrijstellingen van het PAS toe te laten?
- 38 Hoe wordt voldoende zekerheid geboden in wetenschappelijke zin om aantasting van natuurwaarden uit te sluiten?
- 39 Erkent u dat het Europese Hof van Justitie concludeert dat de Nederlandse overheid ten onrechte nog niet gerealiseerde vermindering van ammoniakuitstoot meerekent als ruimte voor natuurvergunningen?
- 40 Welke bron- en herstelmaatregelen zijn op dit moment onderdeel van het PAS?
- 41 Worden er nieuwe bron- en herstelmaatregelen ontwikkeld? Zo ja, kunt u toelichten hoe deze eruit gaan zien? Zo nee, waarom niet?
- 42 Kunt u toelichten welke scenario's u voorziet als gevolg van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State? Welk van deze scenario's acht u het meest waarschijnlijk?
- 43 Wat zijn de gevolgen van het mogelijke scenario (als gevolg van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) waarin het PAS niet langer toelaatbaar wordt verklaard?
- 44 In het geval dat het PAS niet langer toelaatbaar wordt verklaard door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, op welke wijze worden de natuurdoelen van Natura 2000 gerealiseerd?